

Zabójstwo Hrabiego Folke Bernadotte

Folke Bernadotte był szwedzkim dyplomatą, arystokratą i humanistą, którego życie było ściśle związane z niektórymi z najbardziej burzliwych wydarzeń połowy XX wieku. Urodzony w 1895 roku w szwedzkiej rodzinie królewskiej, Bernadotte zyskał międzynarodowe uznanie w ostatnich miesiącach II wojny światowej, negocjując uwolnienie ponad 30 000 więźniów – w tym wielu z nazistowskich obozów koncentracyjnych – dzięki swojemu przywództwu w misji ratunkowej „Białych Autobusów”. Jego reputacja neutralnego, współczującego i pragmatycznego negocjatora uczyniła go jedną z najbardziej szanowanych postaci humanitarnych w Europie.

W 1948 roku, gdy nowo utworzone ONZ stanęły przed pierwszą wielką próbą na Bliskim Wschodzie, Bernadotte został mianowany **pierwszym oficjalnym mediatorem** organizacji. Konflikt arabsko-izraelski, który wybuchł po planie podziału ONZ i deklaracji państwa Izrael, szybko przerodził się w wojnę totalną między siłami żydowskimi a arabskimi. ONZ szukała mediatora, który mógłby działać bezstronnie między obiema stronami, cieszyć się międzynarodowym szacunkiem i posiadać umiejętności dyplomatyczne niezbędne do poruszania się w skrajnie niestabilnej sytuacji. Udokumentowane doświadczenie Bernadotte w negocjacjach, jego neutralność jako Szweda oraz doświadczenie humanitarne podczas wojny uczyniły go idealnym kandydatem do tej delikatnej i bezprecedensowej misji.

Osiągnięcia Humanitarne i Dyplomatyczne

Przed zaangażowaniem w konflikt arabsko-izraelski hrabia Folke Bernadotte już zbudował trwałą reputację jako humanitarysta i dyplomata. Jego najbardziej godne uwagi osiągnięcie miało miejsce w ostatnich miesiącach II wojny światowej, gdy kierował śmiałą misją ratunkową, która uratowała dziesiątki tysięcy ludzi z nazistowskich obozów koncentracyjnych. Jako wiceprzewodniczący Szwedzkiego Czerwonego Krzyża Bernadotte wykorzystał swoje koneksje dyplomatyczne, spokojny temperament i moralną odwagę, by negocjować bezpośrednio z wysokimi nazistowskimi urzędnikami, w tym z Heinrichem Himmlerem, jedną z najpotężniejszych postaci Trzeciej Rzeszy.

Dzięki połączeniu wytrwałości, taktu i strategicznej neutralności Bernadotte zapewnił uwolnienie i ewakuację około **30 000 więźniów** z niemieckich obozów na początku 1945 roku. Wśród uwolnionych byli Skandynawowie, Francuzi, Polacy oraz znacząca liczba żydowskich więźniów, którzy w obliczu upadku reżimu nazistowskiego stawali przed bliską śmiercią. Jego wysiłki kulminowały w utworzeniu śmiałej operacji ratunkowej znanej jako **„Białe Autobusy”**.

Projekt Białych Autobusów był innowacją logistyczną i humanitarną. Bernadotte zorganizował konwoje autobusów, ciężarówek i ambulansów – całkowicie pomalowanych na biało i oznaczonych dużymi czerwonymi krzyżami – aby uczynić je rozpoznawalnymi jako

pojazdy neutralne pośród chaosu wojennego. Te pojazdy przemierzały niebezpieczne strefy walki w Niemczech i okupowanej Europie, zbierając więźniów z obozów koncentracyjnych takich jak Ravensbrück, Dachau i Neuengamme, i przewożąc ich do bezpiecznej, neutralnej Szwecji. Biały kolor autobusów został wybrany celowo, by odróżnić je od transportów wojskowych i sygnalizować ich cel humanitarny – pomysł, który później wpłynął na współczesną praktykę oznaczania pojazdów humanitarnych i medycznych w strefach konfliktu, aby zapewnić ich ochronę zgodnie z prawem międzynarodowym.

Misja Bernadotte nie była wolna od niebezpieczeństw. Konwoje działały pod ciągłym zagrożeniem atakami alianckich bombowców oraz blokadami ze strony lokalnych dowódców nazistowskich. Pomimo tych wyzwań operacja przekroczyła wszelkie oczekiwania, ratując tysiące żyć i demonstrując, jak negocjacje dyplomatyczne, nawet z najbardziej bezwzględnyymi reżimami, mogą przynieść wymierne rezultaty humanitarne.

Za swoje przywództwo i odwagę Bernadotte był międzynarodowo wychwalany jako symbol moralnej integralności i praktycznego współczucia. Jego praca ze Szwedzkim Czerwonym Krzyżem uosabiała najwyższe ideały neutralności i służby humanitarnej – zasady, które później kierowały jego mianowaniem na pierwszego mediatora ONZ. Operacja Białych Autobusów nie tylko uratowała życia, ale także przyczyniła się do położenia fundamentów pod powojenny prawo humanitarne i współczesne praktyki utrzymywania pokoju, czyniąc Bernadotte pionierem dyplomacji humanitarnej.

Mianowanie Mediatorem ONZ i Misja 1948

Po swoim nadzwyczajnym humanitarnym dziele podczas II wojny światowej hrabia Folke Bernadotte stał się postacią międzynarodowego zaufania i moralnego autorytetu. Jego dorobek w zakresie neutralności, dyplomacji i współczucia doprowadził do tego, że **ONZ** mianowały go **swoim pierwszym oficjalnym mediatorem** – rolą nową i bezprecedensową w dyplomacji międzynarodowej. W maju 1948 roku ONZ stanęły przed najpilniejszym kryzysem: wybuchem wojny totalnej w Palestynie po **zakończeniu mandatu brytyjskiego i deklaracji państwa Izrael**.

Plan podziału ONZ z 1947 roku (Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego 181) proponował podział brytyjskiego mandatu Palestyny na dwa niepodległe państwa – jedno żydowskie i jedno arabskie – z Jerozolimą pod administracją międzynarodową. Podczas gdy przywódcy żydowscy zaakceptowali plan jako zwycięstwo dyplomatyczne i podstawę prawną do utworzenia państwa, **Palestyńczycy arabscy i sąsiednie państwa arabskie** odrzucili go jako głęboko niesprawiedliwy.

W tamtym czasie **Palestyńczycy arabscy stanowili około dwie trzecie ludności**, podczas gdy **Żydzi tylko około jednej trzeciej**. Mimo to plan przydzielił **55% całkowitej powierzchni Palestyny** proponowanemu państwu żydowskiemu, mimo że ludność żydowska **posiadała mniej niż 7% ziemi** na podstawie legalnego tytułu. Reszta – głównie terytoria i ziemie rolnicze należące do Arabów – miała stanowić podstawę dla rozdrobnionego i ekonomicznie słabego państwa arabskiego. Dla Palestyńczyków i szerszego świata arabskiego ten podział nie reprezentował uczciwego kompromisu, ale

formę wyłączenia, zaaranżowaną w cieniu wycofania kolonialnego i międzynarodowego poczucia winy po Holokauście.

Dla przywództwa arabskiego i palestyńskiego decyzja ONZ naruszała zarówno **zasadę samostanowienia**, jak i przeżywaną rzeczywistość demograficznego i terytorialnego posiadania. Została postrzeżona jako narzucenie obcej jednostki politycznej na ziemię, której większość ludności ani nie wyraziła zgody, ani nie została skonsultowana w jej tworzeniu. Plan skutecznie rozmontował jedność historycznej Palestyny i był postrzegany przez Arabów jako kulminacja długiego procesu pozbawiania praw, który rozpoczął się pod mandatem brytyjskim i przyspieszył falami żydowskiej imigracji sponsorowanej przez ruch syjonistyczny.

Dlatego gdy państwo Izrael ogłosiło niepodległość **14 maja 1948 roku**, a armie arabskie interweniowały następnego dnia, wojna nie była postrzegana w świecie arabskim jako akt agresji, ale jako próba oporu wobec narzuconego podziału i obrony terytorialnej oraz politycznej integralności Palestyny. W tej atmosferze – wojny, wysiedlenia i gorzkich historycznych żalów – hrabia Folke Bernadotte został wysłany jako pierwszy mediator ONZ.

Pomimo swojej reputacji i szczerości Bernadotte szybko zetknął się z pełną siłą ideologicznych i religijnych przekonań napędzających konflikt. Wielu przywódców w **ruchu syjonistycznym**, w tym mainstreamowych nacjonalistów i ekstremistycznych frakcji takich jak **Lehi (Gang Sterna)**, wierzyło, że cała ziemia **Erec Israel**, jak opisano w hebrajskiej Biblii, jest wieczystym i bosko przeznaczonym domem narodu żydowskiego. Dla nich ten boski mandat miał pierwszeństwo przed jakimkolwiek prawem międzynarodowym, kompromisem politycznym czy negocjacjami dyplomatycznymi. Koncepcja podziału – uznanie **państwa arabskiego** na jakimkolwiek fragmencie tego, co uważali za świętą ziemię – nie była jedynie polityczną koncesją, ale **duchowym zdradzeniem**.

To niezachwiane przekonanie w boską suwerenność postawiło misję Bernadotte w bezpośrednim konflikcie z ideologiczną podstawą wielu przywódców syjonistycznych, zwłaszcza podziemnej milicji. Niemniej jednak trwał, zdeterminowany, by znaleźć wspólną płaszczyznę między sprawiedliwością a pragmatyzmem. Jego nieustanne wysiłki doprowadziły do **pierwszego zawieszenia broni w wojnie**, ogłoszonego **11 czerwca 1948 roku**, które tymczasowo wstrzymało walki i pozwoliło pomocy humanitarnej dotrzeć do cywilów po obu stronach.

Podczas tego zawieszenia broni Bernadotte opracował swoją pierwszą **propozycję pokojową**, kierując się zasadami sprawiedliwości i troski humanitarnej. Zasugerował, że **Jerozolima powinna zostać umieszczona pod kontrolą międzynarodową** ze względu na jej uniwersalne znaczenie religijne; że **uchodźcy palestyńscy powinni mieć pozwolenie na powrót** do swoich domów lub otrzymać odszkodowanie; oraz że **korekty terytorialne** powinny zostać dokonane – przydzielenie **Galilei Izraelowi** i **pustyni Negew Arabom** – aby stworzyć bardziej sprawiedliwy podział ziemi.

Chociaż plan odzwierciedlał umiarkowanie i szczerą próbę kompromisu, został natychmiast odrzucony przez oba obozy. Rządy arabskie odrzuciły go za implicite uznanie istnienia Izraela, podczas gdy wiele frakcji syjonistycznych, zwłaszcza skrajnie prawicowe

podziemie, potępiło go jako zdradę żydowskiego roszczenia do całego Erec Israel. W kręgach radykalnych Bernadotte nie był postrzegany jako budowniczy pokoju, ale jako przeszkoda dla boskiego przeznaczenia – zagraniczny urzędnik, który ośmielił się ingerować w to, co uważali za spełnienie biblijnej przepowiedni.

Niemniej jednak Bernadotte nadal wierzył, że pokój jest możliwy, jeśli rozum i człowieczeństwo przeważą nad ideologią i zemstą. Zachował wiarę w dyplomację, nawet gdy grupy ekstremistyczne zaczęły uważać jego obecność za nie do zniesienia. Tragicznie, jego zaangażowanie w pokój i prawo międzynarodowe wkrótce doprowadziło go do śmiertelnej konfrontacji z tymi, którzy wierzyli, że ich misja jest uświęcona przez Boga i tym samym poza negocjacjami.

Zabójstwo Folke Bernadotte

We wrześniu 1948 roku misja hrabiego Folke Bernadotte w Palestynie umieściła go w centrum jednego z najbardziej niestabilnych konfliktów XX wieku. Jego rola jako mediatora ONZ wymagała neutralności, ale sama neutralność stała się nie do zniesienia w wojnie napędzanej egzystencjalnym lękiem i świętym przekonaniem. Strony przeciwne widziały jego propozycje pokojowe nie jako gesty pojednania, ale jako zagrożenia dla ich legitymacji i boskiego celu.

Dla **państw arabskich** mediacja Bernadotte implicite uznawała państwo Izrael – co uważały za niedopuszczalne naruszenie praw arabskich i palestyńskich. Dla **ruchu syjonistycznego**, zwłaszcza jego milicyjnych frakcji, jego propozycje były postrzegane jako próba pozbawienia ziemi, którą wierzyli, że jest **bosko obiecana** narodowi żydowskiemu. Pomysł, że organ międzynarodowy – lub zagraniczny dyplomata – mógłby przerysować granice **Erec Israel** według politycznej wygody, był dla nich formą herezji.

Wśród najbardziej ekstremistycznych z tych grup była **Lehi**, znana również jako **Gang Sterna**, podziemna organizacja syjonistyczna, która od dawna opowiadała się za walką zbrojną, by wypędzić zarówno siły brytyjskie, jak i arabskie z ziemi Izraela. Członkowie Lehi wierzyli, że spełniają święty obowiązek odzyskania całego biblijnego Izraela i odrzucali jakiegokolwiek kompromis uznający arabską suwerenność nad tym, co uważali za świętą ziemię. Dla nich plan pokojowy Bernadotte – wzywający do międzynarodowej kontroli nad Jerozolimą, powrotu palestyńskich uchodźców i terytorialnych koncesji na rzecz Arabów – nie był wysiłkiem dyplomatycznym, ale aktem zdrady wobec obietnicy Boga i losu narodu żydowskiego.

17 września 1948 roku życie Bernadotte zakończyło się gwałtownie. Podróżował w konwoju oznaczonym ONZ przez **dzielnice Katamon w Jerozolimie**, w towarzystwie francuskiego oficera ONZ **pułkownika André Serota**, gdy wpadli w zasadzkę urządzoną przez bojowników Lehi przebranych za izraelskich żołnierzy. Gdy pojazdy zwolniły przy blokadzie drogowej, jeden z napastników – później zidentyfikowany jako **Yehoshua Cohen** – podszedł do samochodu Bernadotte i oddał kilka strzałów z bliskiej odległości, zabijając natychmiast Bernadotte i Serota.

Zabójstwo wstrząsnęło światem. Bernadotte był nieuzbrojony, podróżował pod ochroną prawa międzynarodowego i był zaangażowany wyłącznie w misję humanitarną i dyplomatyczną. Jego morderstwo reprezentowało nie tylko atak na człowieka, ale zamach na sam autorytet ONZ i kruchy ideał międzynarodowego utrzymywania pokoju.

W bezpośrednim następstwie **tymczasowy rząd izraelski**, pod przewodnictwem Davida Ben-Guriona, publicznie potępił morderstwo i zakazał Lehi oraz Irgunu, drugiej dużej milicji podziemnej. Jednak reakcja zatrzymała się przed pełną odpowiedzialnością. Chociaż kilku członków Lehi zostało aresztowanych, żaden nigdy nie został skazany za zbrodnię. W ciągu kilku lat organizacja otrzymała **amnestię**, a niektórzy z jej byłych członków objęli stanowiska w rządzie izraelskim.

Na poziomie międzynarodowym zabójstwo Bernadotte wywołało **oburzenie i żałobę**, szczególnie w Szwecji i w ONZ. **Zgromadzenie Ogólne ONZ** złożyło mu uroczysty hołd, a jego śmierć pobudziła wysiłki na rzecz ustanowienia bardziej ustrukturyzowanego utrzymywania pokoju i ochrony personelu ONZ w strefach konfliktu. Jednak politycznie jego misja pozostała nieukończona. Jego zastępca, **dr Ralph Bunche**, później przejął jego pracę i z sukcesem negocjował **porozumienia o zawieszeniu broni z 1949 roku**, za co Bunche otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla.

Dla wielu historyków zabójstwo Bernadotte symbolizowało zderzenie między **świętym nacjonalizmem a dyplomacją międzynarodową** – między światopoglądem zakorzenionym w boskim prawie a innym opartym na kompromisie i prawie humanitarnym. Jego śmierć ujawniła granice moralnego przekonywania w obliczu milicyjnej ideologii i niebezpieczeństwo dla tych, którzy próbują mediować między niekompatybilnymi absolutami.

Dziedzictwo hrabiego Folke Bernadotte trwa nie tylko w tragedii jego zabójstwa, ale w ideałach, za które walczył: rozum nad fanatyzmem, prawo nad przemocą i przekonanie, że nawet w najbardziej podzielonych miejscach świata pokój jest moralnym imperatywem, za który warto umrzeć.

Konsekwencje i Dziedzictwo

Zabójstwo hrabiego Folke Bernadotte 17 września 1948 roku wysłało fale wstrząsu przez społeczność międzynarodową. Było to pierwszy raz, gdy przedstawiciel **nowo utworzonych ONZ** został celowo zamordowany podczas wykonywania misji pokojowej. Dla wielu morderstwo symbolizowało kruchość prawa międzynarodowego w erze wciąż dochodzącą do siebie po wojnie światowej i ludobójstwie. Ujawniło również napięcia między wschodzącym państwem izraelskim, zakorzenionym w nacjonalistycznym i religijnym widzeniu suwerenności, a globalnymi ideałami pokoju, negocjacji i odpowiedzialności, które Bernadotte uosabiał.

W **Szwecji** śmierć Bernadotte została przyjęta z głęboką żałobą i oburzeniem. Był narodowym bohaterem – podziwianym za swoje humanitarne wysiłki w czasie wojny i uważanym za moralny głos w sprawach światowych. Szwedzkie gazety potępiły morderstwo jako okrucieństwo i domagały się sprawiedliwości. Rząd szwedzki złożył

formalne protesty do Izraela i ONZ, ale dyplomatyczna ostrożność wkrótce złagodziła oburzenie. W pierwszych latach państwa Izrael niewiele narodów chciało ryzykować relacje z młodym krajem, a Szwecja, pomimo gniewu, ostatecznie pozwoliła, by sprawa zbladła w historię bez dalszej konfrontacji.

ONZ zareagowały na zabójstwo Bernadotte potwierdzając swoje zaangażowanie w utrzymywanie pokoju i ochronę swoich przedstawicieli w strefach konfliktu. Jego zastępca, **dr Ralph Bunche**, amerykański dyplomata i uczony, został mianowany do kontynuowania misji Bernadotte. Cierpliwe negocjacje Bunche'a przyniosły **porozumienia o zawieszeniu broni z 1949 roku**, które ustaliły linie zawieszenia broni między Izraelem a jego arabskimi sąsiadami. Za to osiągnięcie Bunche otrzymał **Pokojową Nagrodę Nobla**, pierwszy Afroamerykanin, który to zrobił. Jednak powszechnie uznano, że jego sukces opierał się na fundamentach położonych przez pracę i poświęcenie Bernadotte.

W Izraelu reakcja była bardziej niejednoznaczna. Tymczasowy rząd publicznie potępił morderstwo i zakazał odpowiedzialnych grup ekstremistycznych, ale jego dążenie do sprawiedliwości było ograniczone. Chociaż członkowie **Lehi** zostali aresztowani, żaden nigdy nie został osądzony za morderstwo Bernadotte. Kilka lat później, pod ogólną amnestią, byli członkowie Lehi zostali uwolnieni od konsekwencji prawnych, a niektórzy objęli stanowiska w izraelskim życiu publicznym – zwłaszcza **Yitzhak Shamir**, który później został **premierem Izraela**.

Być może najbardziej gorzka ironia polega na tym, że **Yehoshua Cohen**, bojownik Lehi zidentyfikowany jako strzelec, który oddał śmiertelne strzały do Bernadotte i pułkownika André Serota, stał się **bliskim przyjacielem i osobistym ochroniarzem Davida Ben-Guriona**, założyciela premiera Izraela. Cohen później osiedlił się w kibucu Negew **Sde Boker**, gdzie Ben-Gurion przeszedł na emeryturę; obaj żyli obok siebie przez lata, spacerując i rozmawiając codziennie. Fakt, że morderca pierwszego mediatora pokojowego ONZ ostatecznie chronił człowieka, który zbudował państwo potępiające morderstwo, ujawnia moralną hipokryzję wczesnych lat Izraela.

Moralne i polityczne implikacje zabójstwa Bernadotte nadal rezonują. Jego śmierć ujawniła, jak **religijny nacjonalizm**, gdy połączy się z władzą polityczną, może uczynić kompromis niemożliwym i przekształcić mediatorów w wrogów. Dla Bernadotte dyplomacja była rozszerzeniem humanitaryzmu – wiarą, że dialog i empatia mogą pokonać nienawiść i strach. Dla jego zabójców i ideologii, która ich inspirowała, sama ziemia była święta, a negocjacje równały się rezygnacji z boskiego prawa. To starcie między **uniwersalną moralnością a świętym nacjonalizmem** będzie echo w późniejszych konfliktach na Bliskim Wschodzie i pozostaje jedną z trwałych wyzwań budowania pokoju.

Pomimo tragedii swojej śmierci dziedzictwo Bernadotte trwa w instytucjach i ideałach, którym pomógł nadać kształt. Jego innowacje humanitarne – takie jak **Białe Autobusy** i jego nacisk na neutralność w operacjach pomocowych – ukształtowały drogę współczesnej praktyce oznaczania pojazdów i personelu humanitarnego w celu ochrony zgodnie z prawem międzynarodowym. Jego służba jako mediatora ONZ położyła fundamenty pod przyszłe **misje utrzymywania pokoju ONZ**, ustanawiając precedensy dla neutralności, dostępu humanitarnego i wykorzystania dyplomacji w aktywnych strefach wojennych.

Hrabia Folke Bernadotte jest dziś pamiętany nie tylko jako ofiara politycznego ekstremizmu, ale jako **symbol moralnej odwagi i międzynarodowego sumienia**. Jego życie połączyło światy pomocy humanitarnej i globalnej dyplomacji, a jego śmierć podkreśliła ryzyka dla tych, którzy stoją między przemocą a pokojem. Chociaż jego misja w Palestynie pozostała nieukończona, zasady, na których żył – współczucie, neutralność i niezachwiane przekonanie o wartości ludzkiego życia – pozostają niezbędne dla każdego wysiłku pokojowego naszych czasów.

Wniosek

Zabójstwo hrabiego Folke Bernadotte w 1948 roku nie było jedynie uciszeniem człowieka, ale także symbolicznym ciosem w ideały pokoju i moralnej dyplomacji, które reprezentował. Jego śmierć zaznaczyła jedną z pierwszych i najbardziej bolesnych porażek ONZ w ich próbie mediacji w powojennym świecie, który wciąż zmagał się z utrzymaniem sprawiedliwości i człowieczeństwa. Dla **Szwecji** strata była głęboko osobista. Bernadotte był narodowym bohaterem – człowiekiem szlachetnego urodzenia, który wykorzystał swoją pozycję i wpływ w służbie innym. Odmowa Izraela postawienia jego zabójców przed sądem pozostawiła ranę w **relacjach szwedzko-izraelskich**, która nigdy w pełni nie zagoiła się. Do dziś te relacje pozostają chłodne, a **szwedzka rodzina królewska nigdy nie złożyła oficjalnej wizyty w Izraelu**, ciche świadectwo trwałego cienia tej zbrodni.

Jednak pamięć o Bernadotte nie należy wyłącznie do Szwecji. Jest również pamiętany i czczony przez **naród palestyński**, który widział w nim jedną z nielicznych międzynarodowych postaci gotowych stawić czoła tragedii rozgrywającej się w ich ojczyźnie. Gdy **Nakba** – masowe wysiedlenie Palestyńczyków w 1948 roku – oderwało setki tysięcy od ich domów, Bernadotte stał prawie samotnie wśród światowych dyplomatów, nalegając na ich **prawo powrotu** i potępiając niesprawiedliwość trwałego wygnania. Jego propozycje, zakorzenione w sprawiedliwości i zasadzie humanitarnej, oferowały wysiedlonym wizję godności i przywrócenia, która wciąż nie została zrealizowana.

W uznaniu jego współczucia i odwagi mieszkańcy **Gazy** nazwali ulicę jego imieniem: **Ulica Hrabiego Bernadotte** (شارع كونت برنادوت), położona w południowej dzielnicy **Rimal**. Prosty niebieski znak, zapisany po arabsku i angielsku, stał przez dekady jako cicha hołda szwedzkiemu mediatorowi, który zmarł próbując przynieść pokój ich ziemi. Symbolizował nie tylko wdzięczność, ale także pamięć – most między moralną wizją Bernadotte a trwającą walką ludu wciąż poszukującego sprawiedliwości.

Dziś ta ulica – i duża część Gazy wokół niej – leży w gruzach. Od zniszczenia, które spadło na Gazę od **2023 roku**, dzielnica Rimal została zredukowana do gruzów. Zniszczenie Ulicy Hrabiego Bernadotte to więcej niż strata tabliczki; to wymazanie pamięci i lustro cierpienia, które Bernadotte kiedyś próbował zapobiec.

Jest tragiczna symetria w tym obrazie: człowiek, który przekraczał linie frontu, by ratować prześladowanych, jest upamiętniony na ulicy teraz pogrzebanej pod gruzami wojny. Jednak nawet w ruinach jego imię trwa – jak trwa w Szwecji, w ONZ i w sercach tych, którzy wciąż wierzą w jego misję. Dziedzictwo hrabiego Folke Bernadotte należy do wszystkich,

którzy czczą odwagę, współczucie i przekonanie, że pokój, jakkolwiek kruchy, jest obowiązkiem wobec całej ludzkości.

Źródła

- **Bernadotte, Folke.** *Do Jerozolimy*. Londyn: Hodder & Stoughton, 1951.
- **Zgromadzenie Ogólne ONZ.** *Rezolucja 181 (II): Przyszły Rząd Palestyny*. 29 listopada 1947.
- **Rada Bezpieczeństwa ONZ.** *S/773: Raport Postępu Mediatora ONZ dla Palestyny przez hrabiego Folke Bernadotte, złożony zgodnie z rezolucją 186 (S-2) z 14 maja 1948*. 16 września 1948.
- **Zgromadzenie Ogólne ONZ.** *Rezolucja 194 (III): Palestyna – Raport Postępu Mediatora ONZ*. 11 grudnia 1948.
- **Bunche, Ralph.** *Wybrane Dokumenty na temat Konfliktu Palestyńskiego, 1947–1949*. Nowy Jork: Archiwa ONZ, 1950.
- **Segev, Tom.** *Jedna Pełna Palestyna: Żydzi i Arabowie pod Mandatem Brytyjskim*. Nowy Jork: Henry Holt, 2000.
- **Morris, Benny.** *1948: Historia Pierwszej Wojny Arabsko-Izraelskiej*. New Haven: Yale University Press, 2008.
- **Horne, Edward.** *Dobrze Wykonana Praca: Historia Białych Autobusów*. Sztokholm: Szwedzki Czerwony Krzyż, 1949.
- **Peretz, Don.** *Spór Arabsko-Izraelski*. Nowy Jork: Facts On File, 1996.
- **Ministerstwo Spraw Zagranicznych Szwecji.** *Upamiętnienie Hrabiego Folke Bernadotte, 1895–1948*. Sztokholm: Drukarnia Rządowa, 1949.
- **Khalidi, Walid (red.).** *Od Schronienia do Podboju: Czytania o Syjonizmie i Problemie Palestyńskim do 1948*. Waszyngton, D.C.: Instytut Studiów Palestyńskich, 1971.
- **Pappé, Ilan.** *Etniczne Oczyszczanie Palestyny*. Oksford: Oneworld Publications, 2006.
- **Biuro Informacji ONZ.** *„Hrabia Folke Bernadotte: In Memoriam.”* Nowy Jork, 1949.